

Syntax, cvičná zkouška

Pavel Caha

Vypracovat na seminář 15.12.
(max. 60 bodů, 45 a víc = úspěch)

JMÉNO:	
UČO:	

1 Úkol 1 (10 bodů)

Následující věta je (minimálně) dvojznačná.

(1) *Petr rozbil hrnek s myslivcem*

Ve významu (a) se myslivec podílí na rozbíjení hrnku. Ve významu (b) se jedná o rozbití hrnku, na/ve kterém je myslivec. Nakreslete frázovou strukturu (stroměček) pro význam (a) i (b) tak, aby každé slovo odpovídal terminálnímu uzlu. Ke každému uzlu (i neterminálnímu) přiřaďte kategorii. Můžete vynechat posun slovesa z V do T i posun subjektu.

2 Úkol 2 (10 bodů)

Nakreslete strukturu podmínkové věty

(2) Mus-í-li Petr cvičit, ...

kde *mus-* je lexikální jednotka kategorie Mod, a *-í* je zvláštní terminální uzel kategorie T. Sufix *-li* je uzel kategorie C. Nakreslete strukturu tak, aby odrážela fakt, že časový morfém *-í* se připojuje k hierarchicky nejvyššímu slovesu (posun hlavy). Dále ať struktura zachycuje aplikaci pravidla: Hierarchicky nejvyšší sloveso se posunuje před *-li*. Můžete ignorovat posun subjektu, a umístit jej rovnou do Spec,TP. U všech uzlů vyznačte jejich kategorii.

3 Úkol 3 (10 bodů)

Nakreslete strukturu věty

(3) Petrovi kamarádi budou všichni sázet mrkev.

Hlavní je ukázat, že podmět *všichni Petrovi kamarádi* nejdříve tvoří konstituent, který je interpretován jako agens slovesa *sázet* (začínající ve VP). Potom dojde k posunu, v jehož důsledku dojde k rozdělení subjektu. Ke všem uzlům přiřaďte jejich kategorie.

4 Úkol 4 (10 bodů)

Nakreslete strukturu věty

(4) *Odkud řkala hlasatelka, že ta soutěžící přijela?*

tak, aby se v ní

- příslovečné určení místa posunulo z vedlejší věty do věty hlavní, a
- sloveso věty hlavní posunulo před subjekt do C.

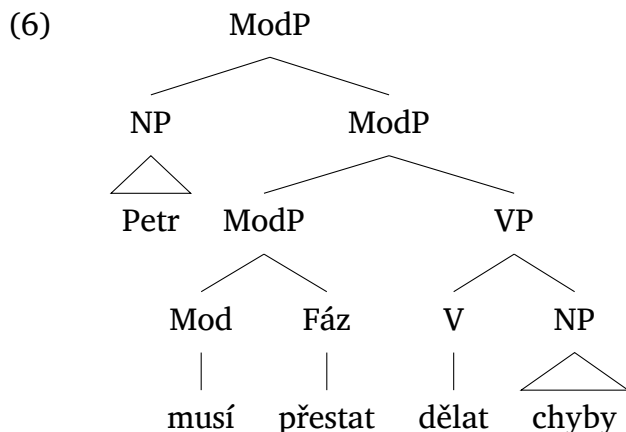
Můžete předpokládat, že *přijela* je terminální uzel kategorie V, a ve stromě můžete vynechat hlavu T a její frázi TP. Stejně tak pro sloveso *řkala*.

5 Úkol 5 (10 bodů)

Máme větu

(5) *Petr musí přestat dělat chyby.*

Jedna z možných reprezentací této věty je ve (ii):

Tato struktura znázorňuje hypotézu, podle níž se modální sloveso *musí* (jeho kategorie je značena jako Mod) kombinuje s fázovým slovesem *přestat* (kategorie Fáz), jehož význam modifikuje. Řetězec *musí přestat* zde tedy tvoří významovou jednotku.

- (7) Vaším úkolem je dokázat že Strom (7) *není* adekvátním strukturním popisem (6). Konkrétně je třeba najít řetězec, který ve skutečnosti tvoří konstituent, avšak tento konstituent není přítomen ve Stromu (7).
- Na základě toho, jak se chová elipsa, ukažte, že struktura (6) je neadekvátní. Konkrétně vytvořte větu, kde je elidován řetězec, který v (6) neodpovídá žádnému konstituentu. V této větě značte elipsu přeškrtnutím textu (např. *Petr bude umývat nádobí, ale Karel ne[bude umývat nádobí]*; nezapomeňte, že toto je pouze příklad, jak značit odpověď, nikoliv skutečná odpověď).
  - Na základě toho, jak funguje pronominalizace, ukažte, že struktura (6) je neadekvátní. Konkrétně vytvořte větu, kde zájmeno odkazuje na řetězec, který v (6) netvoří konstituent. Pronominalizovaný řetězec explicitně uveďte.
  - Na základě toho, jak funguje koordinace, ukažte, že struktura (6) je neadekvátní. Konkrétně napište větu, kde je koordinován řetězec, který v (6) netvoří konstituent.
  - Na základě toho, že klitika jsou v češtině na druhém místě, ukažte, že struktura (6) je neadekvátní. Konkrétně napište větu, kde je nalevo od klitika řetězec, který v (6) netvoří konstituent. (Klitik musíte do věty přidat.)
  - Nakreselte správnou strukturu, kde daný materiál tvoří konstituent.

6 Úkol 6 (10 bodů)

Máme větu:

(8) Učit se na zkoušku je nuda.

A) Jak říkáme výrazu *se* z pohledu jeho referenčních vlastností?

B) Jak se jmenuje pravidlo, které popisuje referenci tohoto výrazu?

C) Co toto pravidlo říká?

D) Napište nějakou negramatickou větu, která je negramatická, protože toto pravidlo není splněno.

E) Má *se* ve větě (i) antecedent? Pokud ano, napište jaký.